

2024-03-07

TJÄNSTESKRIVELSE

Dnr: SOCN-2024-00057

Remiss – Förändring genom försök – försöksverksamhet inom den kommunala sektorn (SOU2023:94)

Synpunkter till kommunstyrelsen över remiss

Förslag till beslut

1. Socialnämnden överlämnar synpunkter på remissen Förändring genom försök – försöksverksamhet inom den kommunala sektorn (SOU2023:94), till kommunstyrelsen i enlighet med bilaga 2 till tjänsteskrivelsen daterad den 7 mars 2024.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Sammanfattning av ärendet

Nacka kommun har getts möjlighet att lämna synpunkter på betänkandet Förändring genom försök - försöksverksamhet inom den kommunala sektorn (SOU2023:94). Socialnämnden lämnar synpunkter på Förslag till lag (2024:XX) om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård.

Socialnämnden ställer sig generellt positiv till försöksverksamheter där till exempel samfinansierade insatser kan leda till utveckling av hälso- och sjukvård. Socialnämnden ställer sig positiv till lagförslaget då det bygger på frivillighet, det ger dock begränsade möjligheter för kommunen att nyttja denna möjlighet till försöksverksamhet då hälso- och sjukvård i ordinärt boende i Stockholms län är regionens ansvar. Avtal om försöksverksamhet är möjlig inom särskilda boendeformer och på dagverksamhet. I lagförslagets 1§ står att regionen får lämna ekonomiskt bidrag till kommunen i samband med överenskommelse om försöksverksamhet, detta anser socialnämnden ska ändras till att regionen ska lämna ekonomiskt bidrag till kommunen.

Ärendet bereds i socialnämnden den 26 mars 2024 och lämnas sedan vidare till kommunstyrelsen. Remissvar ska ha inkommit till Finansdepartementet senast den 15 april 2024. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Ärendet

Ärendets beredning

Nacka kommun är remissinstans för betänkandet Förändring genom försök – försöksverksamhet inom den kommunala sektorn (SOU2023:94). Socialnämnden väljer att

lämna synpunkter över Förslag till lag (2024:XX) om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård.

Socialnämnden och äldrenämnden har fått ärendet på remiss. Kvalitetsutvecklare inom kvalitetsgruppen individ och familj har berett remissen i samråd med medicinskt ansvarig sjuksköterska inom den sociala omsorgsprocessen. Ärendet bereds i socialnämnden den 26 mars 2024 och lämnas sedan vidare till kommunstyrelsen. Remissvar ska ha inkommit till Finansdepartementet senast den 15 april 2024. Den nya lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2025.

Utredningens förslag i korthet

Kommunsektorn står inför utmaningar som urbanisering och demografiska förändringar, vilket skapar en ökad klyfta mellan stora och små kommuner. De stora växer i storlek, medan de små ökar i antal men samtidigt upplever minskande befolkning. Den åldrande befolkningen i landet påverkar efterfrågan på hälso- och sjukvårdstjänster, samtidigt som antalet icke-förvärvsarbetande ökar i antal i relation till de förvärvsarbetande. Detta påverkar även förutsättningarna för kommuners och regioners verksamheter, med varierande behov av välfärdstjänster och anpassningar inom samhällsplanering. Det åldrande samhället skapar också utmaningar genom färre arbetsföra och brist på kompetens. För att tackla dessa utmaningar kan kommunsektorn experimentera med nya arbetssätt genom försöksverksamheter, som efter utvärdering kan implementeras och delas med andra kommuner.

En utredning har fått i uppdrag att främja försöksverksamheter inom kommunsektorn. Målet är att öka kommuners och regioners kapacitet att möta de aktuella och kommande samhällsutmaningarna.

Försöksverksamheter inom hälso- och sjukvårdsområdet

Kommuner och regioner delar idag ansvaret för hälso- och sjukvården, där kommuner tar hand om primärvården för vissa grupper, inklusive äldre i särskilda boenden. Diskussioner om att låta kommuner ta över hela den kommunala primärvården, inklusive läkarledd vård, har pågått länge. Utredningen föreslår att samverkansutrymmet mellan kommuner och regioner utökas, speciellt för vård i patienters hem. Det gäller dock inte vård som ska utföras av läkare och vårdens utformning måste följa regelverket för upphandling av tjänster. Deltagande i försöksverksamheten är frivilligt för både kommuner och regioner. Kommuner kan endast åta sig vårdinsatser som deras hälso- och sjukvårdspersonal kan utföra säkert och som inte kräver läkarinsats.

Försöket föreslås pågå i fem år och att Socialstyrelsen blir ansvarig för uppföljning och utvärdering av försöket.

Utredningen lämnar Förslag till lag (2024:XX) om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård.

1 § En kommun och en region får ingå avtal om att kommunen ska tillhandahålla annan hälso- och sjukvård än primärvård i hemmet till de som avses i 12 kap. 1 § första meningen och 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Avtalet får dock inte avse sådan hälso- och sjukvård som ges av läkare. Ett avtal enligt första stycket innebär inte att ansvaret för den hälso- och sjukvård som avtalet avser övergår till kommunen. Regionen får lämna sådant ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av avtalet.

2 § Ett avtal enligt 1 § får längst avse tid fram till och med utgången av december 2029.

3 § Kommuner och regioner som ingår avtal enligt denna lag ska medverka i den uppföljning och utvärdering av försöksverksamheten som regeringen beslutar om.

Enheternas bedömning samt förslag på synpunkter

I Stockholms län har kommunerna inte hälso- och sjukvårdsansvar i ordinärt boende. Detta innebär att den delen av försöksverksamhet som lagförslaget ger möjlighet till inte är aktuellt för kommunerna i länet.

Kommunerna ansvarar för hälso- och sjukvård motsvarande primärvårdsnivå i särskilda boenden för äldre, på dagverksamhet, bostad med särskild service (SoL och LSS) samt daglig verksamhet LSS. Lagförslaget innefattar dock inte insatser enligt LSS.

Primärvård är en beteckning på en vårdnivå som ska tillgodose basala behov av hälso- och sjukvård. I lagförslaget föreslås att en kommun och en region får ingå avtal om att kommunen ska tillhandahålla annan hälso- och sjukvård än primärvård, det vill säga hälso- och sjukvård som kräver särskilda medicinska/tekniska resurser eller särskild medicinsk kompetens. Idag har Avancerad sjukvård i hemmet (ASIH) ett tilläggsuppdrag att bistå särskilda boenden för äldre samt socialpsykiatriska boenden när det gäller hälso- och sjukvårdsinsatser som kräver särskilda medicinska/tekniska resurser och särskild medicinsk kompetens. Detta innebär att den boende inte behöver lämna hemmet om ett mer krävande vårdbehov uppstår.

Det som kan ses som positivt med Förslag till lag (2024:XX) om försöksverksamhet med avtal om hälso- och sjukvård är att flexibla former av försöksverksamhet och avtalsmöjligheter mellan kommun och region ger kommuner en möjlighet att bättre svara upp på mot de ökade medicinska behoven hos personer som bor på särskilda boenden. Förslaget kan dock innebära att de kommuner som väljer att starta en försöksverksamhet i form av att tillhandahålla en högre vårdnivå än primärvård kommer att stå inför ett behov av att kompetensutveckla sjuksköterskor, men även undersköterskor, öka bemanningen på boendet och även tillhandahålla andra yrkesgrupper som till exempel fysioterapeuter

och/eller arbetsterapeut med specialistkompetens, vilket innebär ökade kostnader för kommunen och eventuellt rekryteringssvårigheter. Lagförslaget innebär att regionen får, inte ska, lämna ekonomiskt bidrag till kommunen som motiveras av avtalet. Denna skrivning bör ändras till att regionen ska lämna ekonomiskt bidrag.

Ekonomiska konsekvenser

Förslag till lag kan komma att innebära ekonomiska konsekvenser för kommunen då bemanningen kommer att behöva utökas, sjuksköterskor och även andra yrkeskategorier kommer att behöva kompetensutveckling och andra yrkesgrupper kan bli aktuella för att utföra arbete på boenden.

Konsekvenser för barn

Förslaget innebär inga konsekvenser för barn.

Handlingar i ärendet

Tjänsteskrivelse den 7 mars 2024

Bilaga 1. Förändring genom försök – försöksverksamhet inom den kommunala sektorn (SOU2023:94)

Bilaga 2. Förslag på synpunkter

Karin Kollberg
Social- och äldredirektör
Stadsledningskontoret

Mariella Viström
Kvalitetsutvecklare
Kvalitet individ och familj